

Растителната защита на рапицата

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 19.01.2015 *Брой:* 1/2015

Тест за ключовите професионални компетенции на земеделските производители

Няколко са отправните точки за разсъждения по темата за ролята на растителната защита при рапицата. Най-напред да припомним, че тази култура е със стратегическо значение за нашето земеделие. Базовите ѝ параметри за рентабилност са с впечатляващо високи стойности. Става дума за съотношението добив – цена и възможности за пазарна реализация. И съвсем не случайно най-печелившата зърнена култура продължава да привлича вниманието на родния земеделски производител.

Ключовият въпрос при така стеклите се обстоятелства е: има ли българският земеделски производител достатъчно професионални компетенции да отглежда успешно тази култура, да създаде устойчиво производство в несигурна климатична среда, да реализира висок добивен резултат, за да може, след като тегли чертата, да се радва на добра печалба

благодарение на правилната инвестиция. Ако дефинираме отговори на тези трудни въпроси с жизнерадостна патетика и силна доза емоционален позитивизъм, има реална опасност да бъдем обвинени, че подхождаме формално и безотговорно, че се опитваме да заобиколим истината. Защото истината, каквато и да е тя, трябва да съдържа преди всичко реална представа за случващото се – имаме предвид климатичните промени и аномалии, повишената агресия на вредителите експертните оценки за технологичните действия, възможностите за формулиране на информиран избор, пазарните нагласи и очаквания...

От чисто агрономическа гледна точка рапицата е една трудна култура. Какво имаме предвид? Нейната вегетация продължава цели 10 месеца – в три сезона – есен, зима, пролет, което е прецедент в земеделската практика. През това време на полето могат да се случат и се случват много непредвидени ситуации. Несигурната климатична среда провокира форсмажорни турбуленции, чиито центробежни вихри много често силно променят и деформират фитосанитарната обстановка в негативна посока. На професионален език това ще рече – болестотворният потенциал и инфекциозният фон се активират и рестартират с неподозирана сила. Тази свръхмощна вредоносна лавина се изстрелва върху рапицата с максимално голяма разрушителна енергия и помита всичко подир себе си. От друга страна, рапицата е с крехки съпротивителни сили, силно уязвима е на болести, неприятели и плевели.

Какъв е хоризонтът на противодействие, имат ли полезен ход нашите земеделски производители? Тук му е мястото да се заяви високо, с максимална доза сигурност, че **растителната защита, нейният профил, многофункционалност, активност, креативност и ефективност са ключовият лимитиращ фактор за успешното производство на рапица в несигурна климатична среда.**

И като отварям дума за растителната защита, пряко отговорна за здравния статус на рапичната култура, дължни сме да обърнем внимание на две обстоятелства. От една страна – в ролята си на целеви пазар българското земеделие разполага с всички световни иновации на агрохимическата индустрия. Което е знак, че тук е позициониран и активиран технологичен и продуктов формат в състояние да осигури и гарантира сигурност и мощно действие срещу всякакви биотични и абиотични фактори, които определят поведението на вредоносният потенциал. С други думи: този многофункционален капитал може да минимализира до максимална степен действието и последствието на всеки възникнал фитосанитарен пожар. Неговият капацитет за превенция също е с максимални габарити и високи професионални характеристики.

Стигаме до въпроса компетентен ли е българският земеделски производител да оценява и управлява рисковете и преките опасности от вредоносната напаст? Много хора се упражняват по темата. Неколцина анализатори твърдят, че съвременната растителна защита има своя логика на развитие и технологично надграждане, които влизат в конфликт с управленската визия на земеделското производство. Други спецове са на мнение, че

българската земеделска класа продължава упорито да разкрива и демонстрира тежката си агрономическа неграмотност, вкопчвайки се в кой от кой по-безумен сценарий за широкоформатен фитосанитарен колапс, продуциран и режисиран от различни по калибър и порода емисари, съветници, оракули и доверени обяснители. Тази деструктивна зависимост деформира реалността, блокира опитите за адекватно поведение и формиране на правилни решения и използване на добри растителнозащитни практики за защита на растенията.

Каква е позицията на списание „Растителна защита“? Посрещаме горните твърдения със смесени чувства. С риск да обидим авторите им, позволяваме си да изложим накратко своето виждане по злободневната тема.

Националната административна система за растителна защита престана да съществува, след като бе трансформирана в маргинално секторче на БАБХ, чиито силно окастриени отделчета имат периметър на действие единствено в областните центрове. Общините и кметствата са напълно лишени от държавна агрономическа осигуреност без значение, че тъкмо там е съсредоточено производството на аграрна продукция. Някогашният Институт по растителна защита бе разпердушинен яко дим. Остана единствено Факултетът по растителна защита в Аграрния университет в Пловдив. Криво да седим, право да съдим, този образователен механизъм бръмчи на вятъра, защото неговите възпитаници не намират реализация в практиката. Агрономическата професия според официални данни на статистиката е една от най-малко търсените на трудовия пазар.

От друга страна – в България около 5000 едри фермери, арендатори и няколкостотин кооперации са структуроопределящия фактор – те обработват и стопанисват повече от 80% от земеделската земя. Любопитно е в колко от тези формати има поне по един агроном. Във всеки случай те са много по-малко от 5000!

Тогава за какво говорим?

Говорим за това, че държавата няма отношение към липсата на агрономическо присъствие на полето, сиреч – нехае дали ще се произвежда повече зърно и други земеделски продукти.

Говорим за това, че за браншовите организации, в случая визираме Асоциацията на зърнопроизводителите и Българската асоциация за растителна защита, темата агрономическо присъствие на полето не е на дневен ред, не представлява интерес, не се дискутира.

Говорим за това, че повече едри фермери и арендатори са на мнение, че агрономическото присъствие не е от жизненоважно значение за успеха на тяхното производство.

Говорим за това, че дефицитът на агрономическото присъствие продължава да се увеличава. Тази многозначителна деформация, естествено, води до повторемост на грешките. Какво от това, че агрохимическата индустрия в лицето на мултинационалните компании предлага технологии и продукти за рязка и бърза интензификация и модернизация на растителната защита у нас? Този капитал в повечето случаи е блокиран и замразен, защото в производството на полето липсва агрономическо присъствие, липсва инструментариум да бъде използван по предназначение.

Връщаме се към темата. Рапицата е култура, която се нуждае от висок клас растителна защита. Такъв висок клас засега у нас не може да бъде осигурен на случаен принцип. Необходими са не само препарати, а и познания. Все повече познания! Ако все пак искаме да се доближим до европейските стандарти в растителната защита, тъй като иначе ще продължаваме да произвеждаме неконкурентна земеделска продукция, задължителна е промяна, радикална промяна в мисленето, решенията и действията на всички равнища. И докато това се случи (няма съмнение – рано или късно ще се случи) ония различни по калибър и порода емисари, съветници, оракули и доверени обяснители ще продължават да разиграват конете си, да спекулират и манипулират българските земеделски производители.